

5.3.2020

Nurmijärven kunta
Könönen Ville
PL 37
01901 NURMIJÄRVI

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto Rajakaaren purkamisesta Nurmijärvellä

HEL 2020-002060 T 10 03 01

Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo on tutustunut Nurmijärven kunnan lähettämään lausuntopyyntöön ja sen asiakirjoihin koskien Rajakaaren purkamista. Nurmijärven kunnan ympäristötoimialan tilakeskus on selvittänyt Rajakaaren kuntoa ja korjaustarvetta. Tehtyjen selvitysten perusteella on todettu, että kohde on huonossa kunnossa ja vaatii mittavaa korjausta.

Arkkitehti Einari Teräsvirran suunnittelema Rajakaaren monitoimihalli valmistui Oy Alkoholiliike Ab:n koulutus- ja harrastusrakennukseksi vuonna 1964. Rakennuksen tilat ovat olleet alusta alkaen viereisen koulun käytössä. Rakennuksen julkisivut ovat pääosin alkuperäiset, mutta sisätiloissa on tehty muutoksia tilojen käyttötarkoituksiin ja huonejakoihin. Ensimmäisessä kerroksessa sijainneet keittiötilat on muutettu 1990-luvun lopulla opetustiloiksi. Kellarikerroksen kurssi- ja opetustilat ovat olleet koulukäytössä. Rakennuksessa on tehty korjaus- ja tilamuutostöitä vuosina 1988, 1996–1997 ja 1999 sekä viimeisin peruskorjaus vuonna 2012.

Rajakaaren urheiluhallista on laadittu A-Insinöörit Suunnittelu Oy:n toimesta sisäilma-, rakenne- ja kosteustekninen kuntotutkimus. Tutkimus valmistui 28.9.2019 ja se kattoi koko rakennuksen. Tutkimuksen mukaan merkittävänä sisäilman laatua heikentävinä tekijöinä voidaan pitää pohjakerroksen alapohjan puulattiarakenteisiin (tilat K20 ja K17) ja maanpaineeseinien lämmöneristeisiin muodostuneita kosteus- ja mikrobivaurioita. Merkittäviä kosteus- ja mikrobivaurioita havaittiin myös ulkoseinärakenteissa ja liikuntasalin välipohja-, seinä- ja yläpohjarakenteissa. Korjaustoimenpiteiksi esitetään puisten alapohjarakenteiden purkamista ja uusien rakentamista rakennusteknisesti toimivaksi rakenteeksi. Lisäksi kaikki maanvastaiset seinärakenteet tulee vedeneristää. Maanvastaiset mineraalivillaeristeiset rakenteet tulee purkaa ja korjata

5.3.2020

uudistaen rakennusteknisesti toimivaksi rakenteeksi, ellei mikrobien kulkeutumista sisäilmaan pystytä estämään tiivistyskorjauksilla. Rakennuksen ulkoseinärakenteiden lämmöneristeisiin on muodostunut yksittäisiä paikallisia mikrobivaurioita puutteellisesti tuulettuvan rakenteen ja ulkopuolisen kosteusrasituksen seurauksena.

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon kanta

Einari Teräsvirta on arkkitehtina tunnettu ja arvostettu vähintään ammattipiirien sisällä. Hän oli arkkitehtuurinsa ohella olympiatason urheilu- ja telinevoimistelussa. Hän suunnitteli pitkän uransa aikana lukuisia rakennuksia, joiden joukossa oli myös monia urheilurakennuksia kuten Imatran, Kotkan, Kauniaisten, Hämeenlinnan ja Rajamäen uimahallit, Töölön urheilutalo ja mm. Kokkolan ja Rajamäen kaarikattoiset urheilutalot. Rajamäellä myös Seitsemän veljeksien koulu on Teräsvirran suunnittelema. Teräsvirta liittyy laajemminkin valtakunnallisesti merkittävän Rajamäen tehdasalueen ja -yhdyskunnan kulttuuriympäristön suunnitteluun, sillä hän oli tehdasalueen 1950-luvun lopulta ja erityisesti 1970-luvulla tehtyjen uudistusten arkkitehti, sekä toimi myös asuinalueen työntekijöiden ja virkailijoiden asuntojen suunnittelijana.

Rajakaari on suojeltu asemakaavassa suojelumerkinnällä sr-1, jonka suojelumääräys kuuluu: Suojeltava rakennus. Rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja miljöönsä kannalta arvokasta rakennusta ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus- ja muutostöitä, jotka muuttavat rakennuksen julkisivujen tai vesikaton arkkitehtuurin ominaispiirteitä. Julkisivujen aukotusta ei saa muuttaa eikä rakennusta saa laajentaa ulkovaipan ulkopuolelle. Entistävät muutokset ovat mahdollisia. Rakennusta kunnostettaessa julkisivujen ja vesikaton materiaalit, detaljointi ja väriytykset tulevat säilyttää alkuperäisen kaltaisina. Alkuperäiset rakennusosat, kuten ikkunat, tulevat säilyttää. Kunnostuskelvottomat rakennusosat voidaan korvata uusilla, alkuperäisen mallin mukaan valmistetuilla rakennusosilla.

Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo katsoo, että rakennuksella on edelleen kiistatta arvoja, joiden vuoksi se on suojeltu eikä rakennuksen purkaminen ole siten ensisijainen vaihtoehto. Maankäyttö- ja rakennuslain 139 §:ssä todetaan, että purkamisluvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei purkaminen merkitse rakennettuun ympäristöön sisältyvien perinne-, kauneus- tai muiden arvojen hävittämistä eikä haittaa kaavoituksen toteuttamista. Rajakaaren purkaminen merkitsisi kulttuurihistoriallisten arvojen hävittämistä eikä purkaminen ole myöskään ajantasaisen asemakaavan tavoite.

5.3.2020

Vastaavien, 1960- ja 1970-luvulla valmistuneiden urheilurakennusten kohtalo on ollut monin paikoin joko purkaminen tai niiden korjaaminen alkuperäistoteutuksen arkkitehtuuria kunnioittamatta.

Alvamuseo arvioi korjaus- ja muutoshankkeiden vaikutuksia rakennusten ominaispiirteisiin ja kulttuurihistoriallisiin arvoihin sekä rakennettuun kulttuuriympäristöön rakennusten kuntotutkimuksiin ja -selvityksiin erikoistuneiden asiantuntijoiden antamien lausuntojen pohjalta. A-Insinöörit Suunnittelu Oy:n kuntotutkimuksen perusteella Rajakaari on teknisesti korjattavissa, vaikka korjaustarve on mittava.

Lisätiedot

Johanna Björkman, tutkija, puhelin: +358 9 310 36473
johanna.bjorkman(a)hel.fi

Kulttuuriympäristötiimi, kulttuuriympäristöpäällikkö

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö